

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§19-21

Ὅστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὅψεως, ὧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἵτιοι γέγονασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθα ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι. Ἦδη δὲ τινων ἡσθόμην, ὧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἡναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρηὶ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους <τινὸς> ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; Ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; Οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Πῶς αιτιολογεῖ ο Μαντίθεος την υπέρμετρη πολιτική φιλοδοξία του, η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει τη δυσaráσκεια των βουλευτῶν;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἀριστοτέλης, Ῥητορική 1419b

Ὅπως φανερώνει καὶ ο τίτλος, στα τρία βιβλία του ἔργου αὐτοῦ ο Ἀριστοτέλης περιγράφει τὴ ρητορική τέχνη, τὰ εἶδη καὶ τὰ μέσα της. Εἰδώ αναφέρεται στον ἐπίλογο των ρητορικῶν λόγων.

Ο ἐπίλογος ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα στοιχεῖα: πρῶτο στοιχεῖο νὰ διαθέσει τὸν ἀκροατὴ εὐνοϊκὰ πρὸς τὸν ομιλοῦντα καὶ ἐχθρικὰ πρὸς τὸν ἀντίπαλο· δεῦτερο στοιχεῖο νὰ αὐξήσει ἢ νὰ μειώσει τὴ σημασία των πραγμάτων· τρίτο στοιχεῖο νὰ διεγείρει στὴν ψυχὴ τοῦ ἀκροατὴ τὰ ἐπιθυμητὰ πάθη· τέταρτο στοιχεῖο νὰ υπενθυμίσει. Το φυσικό, πράγματι, γιὰ τὸν ρήτορα εἶναι, ἀφοῦ ἀποδείξει ὅτι ὁ ἴδιος λέει τὴν ἀλήθεια καὶ ὅτι ὁ ἀντίπαλος ψεύδεται, νὰ προχωρήσει ὕστερα στὸν ἐπαινο, στὸν ψόγο, στὸ «τελευταῖο χέρι». Ο στόχος τοῦ νὰ εἶναι νὰ κάνει φανερό τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο: ἢ ὅτι ὁ ρήτορας εἶναι ἓνας καλὸς ἄνθρωπος ἐν σχέσει με τὸ συγκεκριμένο ἀκροατήριον ἢ ὅτι γενικά εἶναι ἓνας καλὸς ἄνθρωπος, ἢ ὅτι ὁ ἀντίπαλος εἶναι ἓνας κακὸς ἄνθρωπος ἐν σχέσει με τὸ συγκεκριμένο ἀκροατήριον ἢ ὅτι γενικά εἶναι ἓνας κακὸς ἄνθρωπος.

B4. Να επιλέξετε για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β.

A	B
1. ἀμπεχόμενοι	α. αμπέλι β. ανοχή
2. εἰργασμένοι	α. εργοστάσιο β. εργένης
3. ἡσθόμην	α. ασθένεια β. αναισθησία
4. πέπαιονται	α. πράγμα β. παύλα
5. ἐπαρθείη	α. έπαρση β. επάρκεια

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Μένων 71e-72a

(έκδ. του Burnet, J. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1903, ανατ. 1968)

Ο Μένων είναι πλατωνικός διάλογος στον οποίο ο Σωκράτης και ο νεαρός αριστοκράτης Μένων αναζητούν τον ορισμό της αρετής και αναλύουν το ερώτημα αν αυτή είναι διδακτή.

{MEN.} Ἀλλ' οὐ χαλεπὸν, ὦ Σώκρατες, εἰπεῖν. Πρῶτον μὲν, εἰ βούλει ἀνδρὸς ἀρετὴν, ῥάδιον, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετὴ, ἱκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. Εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετὴν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν, ὅτι δεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖν, σώζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οὔσαν τοῦ ἀνδρός. Καὶ ἄλλη ἐστὶν παιδὸς ἀρετὴ, καὶ θηλείας καὶ ἄρρενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν βούλει, ἐλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, δούλου. Καὶ ἄλλαι πάμπολλαι ἀρεταὶ εἰσιν, ὥστε οὐκ ἀπορία εἰπεῖν ἀρετῆς πέρι **ὅ,τι ἐστίν**· καθ' ἐκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἕκαστον ἔργον ἐκάστω ἡμῶν ἡ ἀρετὴ ἐστίν, ὡσαύτως δὲ οἶμαι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία.

{ΣΩ.} Πολλῇ γέ τιτι εὐτυχίᾳ ἔοικα κεχρηῆσθαι, ὦ Μένων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνηύρηκα ἀρετῶν παρὰ σοὶ κείμενον.

εὐλαβεῖσθαι: εὐλαβέομαι: προσέχω

διελθεῖν: διέρχομαι: διηγούμαι με λεπτομέρειες

κατήκοος: υπάκουος, πειθήνιος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Εἰ δὲ θούλει ... ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

ἀνδρός:	εἶναι	στο
τοὺς φίλους:	εἶναι	στο
μηδέν:	εἶναι	στο
οἰκεῖν:	εἶναι	στο
πρεσβυτέρου:	εἶναι	στο
τῶν πράξεων:	εἶναι	στο

(μονάδες 6)

β. «ὅ,τι ἐστίν»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και τη συντακτική της λειτουργία.
(μονάδες 4)

Μονάδες 10